

VÝROČNÍ ZPRÁVA o.s. SILEZIKA za rok 2010

V době mapování charakteristik regionu pro nás do popředí vystoupila zejména problematika chudoby. Položili jsme si otázku, zda je v tomto „znevýhodněném regionu“ možné promyslet a zrealizovat model, který by nabídl důstojné a aktivní řešení sociální situace lidí ohrožených sociálním vyloučením. Naší cílovou skupinu můžeme potom vymezit i tak, že se jedná o osoby, které nejsou s to účastnit se systému peněžního hospodářství. Výpadky v příjmech může dotyčný/á kompenzovat přijetím dávky, krátkodobými pracovními smlouvami, často nelegálním najímáním se – „fuškami“, v krajním případě trestní činností. Existuje ještě jedna možnost: ponechat na chvíli systém, do kterého se nemůžu zařadit stranou, a naplnit alespoň některé ze základních potřeb bezprostředněji než přes chybějící peníze – samostatnou drobnou produkcí. Proměna „závislého konzumenta v malého producenta“ přináší i psychologicky vzato nové možnosti lidem, který „ztratili půdu pod nohama“.

Náš myšlenkový terén doplňují ještě tyto pozorování:

- v oblasti se nachází hodně starších opuštěných domů (odprodej nechtěného majetku je kvůli poněkud zmrzlému trhu s nemovitostmi obtížný). Ne vysloveně zchátralých, ale dlouhodobě neobydlených. Nebo jsou tady domy s minimálním využitím jejich stávající i potenciální obytné kapacity.
- na druhé straně je zde překvapivě velké množství lidí v bytové nouzi. Můžeme oprávněně předpokládat, že situace bude minimálně v následujících letech gradovat.
- být bez práce v našich poměrech znamená mít nedostatečný příjem. Nedostatečný pro naplnění základních lidských potřeb – bydlení a jídla.
- oblast je ve všeobecnosti prohlašována za místo se zachovalou „přírodou“, nezdevastovanou průmyslem. Ve skutečnosti ale můžeme jasně pozorovat vydatný úbytek živočišných druhů. Lokalita Supíkovice byla známá bohatou obojživelnou faunou. Dnes z ní zůstaly zbytky, které rychle miznou.

Pokud bychom měli k dispozici dům s alespoň minimální výměrou půdy, měli bychom splněny materiální podmínky pro naplnění uvedených základních potřeb lidí. Pokud jste bez práce, máte spoustu volného času, jež můžete využít pro pěstování plodit i drobný chov zvířat. Ulehčíte napjatému rozpočtu i své tělesné schránce, které je organicky vypěstovaná zelenina a ovoce zajisté bližší než plodiny urychlovaného zemědělství

Jaro 2010

Zázemí

Po několika měsících hledání vhodných dotačních titulů jsme usoudili, že v současnosti nemáme jako začínající subjekt šanci získat veřejné prostředky na nákup takového zázemí. Po dalším uvažování se naše zakládající členka rozhodla zakoupit v obci Supíkovice rozlehlý dům z roku 1899 od rodiny původních a zázrakem nevyhoštěných „slezských Němců“.

Volba domu nebyla náhodná. Minulý rok nám totiž společnost Agroprodukt Supíkovice s.r.o. poskytla pozemek v jeho blízkosti. Když dokončíme plánovaný odkup dalších přilehlých pozemků, budeme mít kolem domu k dispozici zahrady o celkové výměře cca 1ha. Pro lepší orientaci viz satelitní snímek situace.

Dům č. 2 v Supíkovících.

Zázemí Sleziky – satelitní snímek

Po naplnění těchto předpokladů jsme nuceni volit způsob využití půdy (krajiny). Jak naznačují aktivity předešlého roku, kloníme se ke stanovisku, že ani jako lidé nemáme právo nenávratně vyčistit svět od ostatních živočišných a rostlinných druhů. Když už ne pro lásku k přírodě, pak alespoň v zájmu nás samotných.

Koncem sedmdesátých let 20 století byl formulován přístup, kterému se někdy říká „permakultura“ (angl. „permaculture“ ze slov „permanent“ „culture“). Z obšírné problematiky „udržitelného rozvoje“, „důstojného sestupu v době poklesu energetické báze průmyslové civilizace“, z diskuze o „ropném zlomu“ („oil peak“), atd. jsou pro nás zajímavé tyto praktické závěry:

- Nastavovat systémy tak, aby byl jejich provoz a údržba co nejméně náročný na energii a práci. Z definice naší situace preferujeme rovněž co nejnižší finanční náklady (i za cenu vyššího vstupu práce).
- Napodobovat přirozené ekosystémy, které na svůj chod nepotřebují lidskou práci. Ovocný sad je připodobněním lesa. Pokud jsou pod stromky v čerstvě vysazeném sadě umístěny i keře drobného ovoce, které odumřou až budou stromy vzrostlé, využíváme znalostí o sukcesi. K napodobování patří i vytvoření podmínek pro co největší biodiverzitu na pozemku a v okolí.
- Připravit se na dobu stále vzácnějších a tedy dražších energií (paliv). Dostupnost potravin je omezena nejen jejich stoupajícími cenami, ale zejména stále vzácnějšími fosilními palivy, které jsou potřebné k jejich produkci.

Praktický rámec permakultury velmi dobře koresponduje s našim záměrem, poskytnout cílové skupině podmínky pro rozvoj svépomocných ekonomických aktivit. Vlastní drobná potravinová produkce je pro udržitelný přístup ke světu důležitá proto, že současný převažující způsob produkce potravin je energeticky a materiálně extrémně náročný, absolutně závislý na ropě, devastující biotopy divoce žijících druhů a na dlouhou dobu znehodnocující půdu (dodáváním petrochemikálií místo humusu). Pokud to, co jíme, pochází z místa, kde žijeme, výrazně tím vylepšíme svou energetickou bilanci pobývání na světě. Tuto původní environmentální agendu můžeme v našem kontextu uplatnit jako cestu z nouze – k naplnění základní životní potřeby.

Provozovat „permakulturní bydlení“ může být zajímavé i ze spíše výzkumného hlediska. Můžeme se ptát, jaká touto metodou obhospodařovaná výměra je potřebná k tomu, aby celoročně zásobila ovocím a zeleninou určitý počet lidí? Pro kolik kusů drůbeže je možné na dané ploše vypěstovat krmivo (pšenici, kukuřici)? Pro kolik lidí polních plodin (pohanka, kukuřice, pšenice, slunečnice a len na olej)? A podobně.

Poté co se dotvořil celistvější obraz naší činnosti, začali se objevovat první lidé.

Veřejná služba

Na naši žádost zřídila obec Supíkovice tzv. „Veřejnou službu“, což je institut, který lidem v hmotné nouzi (pobírajícím sociální dávky) nabízí možnost zvýšit svůj příjem odpracováním 30 hodin měsíčně. Jak napovídá název, jedná se o práci ve prospěch obcí nebo neziskových organizací. Od dubna 2010 tak Slezika zabezpečuje provoz veřejné služby v obci. Pokud obci nechybí pracovní síla, lidé v rámci služby pracují u nás. Koncem roku se počet lidí využívajících tuto možnost pohyboval kolem desíti.

23. 7. – 1. 8. 2010

Jako partnerská organizace jsme se zúčastnili zajímavého workshopu „Stavění s přírodou“ organizovaném o.s. Baobaby. Na akci v Hostišově u Zlína jsme přivedli 3 mladé lidi z našeho okolí. Pro více informací viz www.baobaby.org.

1.11. 2010

Za vydatné pomoci pracovníka o.s. Ester Zálesí se nám v druhé půlce roku podařilo precizovat záměr „zahradního spolku“ a vytvořit koalici se dvěma etablovanými sdruženími, které v oblasti působí – s Hnutím

Brontosaurus Jeseníky (převážně ekologické programy) a s poskytovatelem sociálních služeb, o.s. Ester. Záměr můžeme formulovat i jako propojení environmentální agendy se zvyšováním zaměstnanosti. Po podání projektové žádosti v rámci 56. výzvy operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost (oblast podpory 4.3.3. Integrace sociálně vyloučených skupin a trhu práce) byl záměr podpořen částkou cca 5,5 mil. korun. Z důvodu naší nedostatečné historie se role žadatele ujalo Hnutí Brontosaurus Jeseníky.

Projekt nese jméno „Péče o jesenickou krajinu k novému zaměstnání“. Realizace započala 1. listopadu 2010 a potrvá 2 roky. Naším cílem je proškolit a návazně zaměstnat účastníky při zakládání nízkoúdržbových produkčních ekosystémů, výsadbě a údržbě liniových společenstev (v rámci krajinně revitalizačních opatření s využitím příslušných operačních programů, zejména OPŽP a programů navazujících – po roku 2013 se jedná zejména titul Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny).

Silezika řeší zejména zakládání užitkových ekosystémů, avšak pokoušíme se domlouvat i na výsadbě liniových společenstev.

Náplň posledních dvou měsíců roku 2010 spočívala v náboru účastnic a účastníků projektu.

Listopad 2010

Realizace části lokálního biokoridoru BK3-2 v k.ú. Supíkovice

Za podpory Programu péče o krajinu (PPK) administrovanému Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK) jsme v rámci veřejné služby osadili horní tok silně regulované Kunětičky – hlavního toku obcí Supíkovice a Velké Kuněťce, jehož vody se vlévají do nedalekého jezera v Polsku, u města Nysa.

Zima 2010/2011:

Koncem roku naše zařízení využil starší manželský pár ve finanční a následně bytové krizi strávil zde zimu a odešel za prací na druhý konec republiky). Vzniká domněnka, že náš záměr má opodstatnění, a že z veřejných prostředků provozované azylové ubytovny v regionu nemají adekvátní kapacity. Můžeme se ptát, proč bychom měli „suplovat stát“, jak říká bývalý starosta?

Několik snímků na závěr:

Pět tůň v bývalé bažině (2010)

Detail tůně se stínítkem.

Mladá obyvatelka – Kuňka žlutobřichá

Dialektika umělého ekosystému – masožravé vodní ptáky jako biologická ochrana proti slimákům, nesmí do tůň vstoupit. Dalším úkolem je ochránit líheň před divokými kachnami z blízkého rybníka. Kačena je jedním z nejvýznamnějších predátorek obojživelníků.

Červen 2011, Supíkovice